

VÝVOJ KOJENCŮ A BATOLAT S DOWNOVÝM SYNDROMEM

Projev	Průměrný věk v měsících	Rozpětí v měsících
Hrubá motorika		
Zvedá hlavičku na 15 sekund	3	1,5-5,5
Vyvažuje hlavu a udrží ji i když se nakloní	5	3-8,5
Převalí se ze zad na břicho a naopak	8	4-11
Sedí bez opory minutu a déle	10	7-15,5
Stabilně sedí 10 minut i déle a má dobrou rovnováhu	11	8,5-15,5
Z lehu se zvedne, aby se posadilo	14,5	8,5-24
Postaví se u nábytku	16,5	10-24
Chodí s držením za ruku	17,5	10-30
Stojí samo	21,5	15,5-36
Ujde tři nebo více kroků bez opory	24	15,5-36
Jemná motorika		
Udrží kostku prsty proti dlani	4,5	1,5-7
Uchopí kostku a drží ji palcem a prsty	6,5	4-10
Udrží předmět velikosti rybízového zrnka	12	8,5-15,5
Udrží předmět velikosti rybízového zrnka mezi palcem a ukazováčkem	20	12-36
Senzomotorika		
Očima sleduje chrastítko v kruhovém pohybu	3	1,5-5,5
Sahá po chrastítku	7	4-11
Drží dvě kostky	8	4-11
Staví na sebe kostky	8	5,5-11
Staví kostky pečlivě a rovnou na sebe	10	7-14
Záměrně tahá za šňůrku chrastítka	11,5	7-17
Odstrkuje látku, aby našlo schovanou hračku	13,5	10-21
Snaží se napodobit čmárání	15,5	10-21
Dá kostku do hrnečku	16,5	10-24
Dá tři kostky do hrnečku	19	14-30
Postaví věž ze dvou kostek	22	15,5-30
Zastrčí kolík do otvoru v desce dvakrát nebo vícekrát	23	17-36
Socializace		
Usmívá se při dotyku a když se na ně mluví	3	1,5-5,5
Sahá na svůj obraz v zrcadle	6,5	4-10
Komunikace		
Vydává zvuky na úsměv a řeč	4	1,5-8,5
Otáčí se za zvukem	7	4-11
Říká <i>da-da</i> , <i>ba-ba</i> a podobně	11	7-18
Odpovídá na známá slova gesty a podobně	13,5	10-18
Reaguje na „ne“	14	11-24
Žvatlá s odpovídajícím výrazem ve tváři	18	12,5-30
Řekne dvě slova	22	15,5-30

VÝCHOVA A VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ S DOWNOVÝM SYNDROMEM

Nejzávažnějším z posledních výsledků výzkumů týkajících se problematiky dětí s Downovým syndromem je rozpracování programů včasné péče, které se již využívají ve všech rozvinutých zemích. V našich podmínkách největší díl záslužné práce v oblasti realizace těchto programů vykonalo a dále vykonává Speciálně-pedagogické centrum při mateřské škole v Praze 8 (Štíbrova 1691), které má ve své péči některé děti s Downovým syndromem již od věku šesti týdnů. Kromě individuální a skupinové péče poskytované dětem na úrovni aktuálních vědeckých poznatků a získaných zkušeností plní významnou roli i v pomoci rodičům v adaptaci na skutečnost trvalého postižení jejich dítěte.

Včasnou péčí je možno podpořit zejména senzomotorický a sociální vývoj kojenců a stimulovat procesy jejich učení. V posledních letech došli pedagogové a psychologové k poznání, že při ovlivňování tělesného a duševního vývoje dítěte má rozhodující význam spíše kvalita než množství získávaných smyslových a tělesných vjemů.

Učení je nepřetržitý proces, který začíná již narozením dítěte. U dětí, u nichž je vlivem zpomaleného vývoje snížena i zvědavost a potřeba poznávat, je nezbytné tyto procesy soustavně stimulovat. Nikdo z rodičů však není připraven na to, že bude vychovávat dítě s Downovým syndromem, a mnozí rodiče si v této situaci nevědí rady. Odborná pomoc je proto zaměřována nejen na děti, ale i na jejich rodiče, sourozence a další členy jejich rodin tak, aby pro dítě s Downovým syndromem bylo vytvořeno akceptující přátelské prostředí, v němž bude jeho vývoj probíhat co nejlépe.

V současné době již nikdo nepochybuje o tom, že děti s Downovým syndromem mají právo na vzdělávání stejně jako jejich nepostižení vrstevníci. V předškolním věku by tyto děti měly mít možnost navštěvovat mateřské školy, ať už speciální, určené pro děti s různými druhy postižení, nebo běžné mateřské školy v místě svého bydliště. Ve věku povinné školní docházky by měly všechny chodit do školy. Podle závažnosti svého mentálního postižení mají děti s Downovým syndromem možnost vzdělávání ve zvláštních školách, pomocných školách nebo mohou být integrovány do běžných základních škol v místě svého bydliště.

V případě závažnějšího mentálního postižení mohou započít svoji školní docházku v přípravném stupni pomocné školy, který je zpravidla tříletý a poskytuje dětem, jež ještě nejsou dostatečně zralé k tomu, aby se mohly systematicky vzdělávat, odbornou přípravu na vzdělávání. Děti s těžkým a hlubokým postižením se perspektivně budou vzdělávat v rehabilitačních třídách pomocné školy, které se v současné době experimentálně ověřují.

Po ukončení povinné školní docházky mají děti s Downovým syndromem možnost pokračovat ve svém vzdělávání ve středních odborných učilištích, v odborných učilištích a v praktických školách, kde získají vědomosti a dovednosti potřebné ke svému praktickému uplatnění. Pro dospělé lidi s Downovým syndromem a dalšími druhy mentálního postižení jsou v rámci celoživotního vzdělávání zřizovány večerní školy, kde si mohou upevňovat a prohlubovat získané vědomosti a dovednosti a navazovat zajímavé sociální kontakty.

Otázka pracovního uplatnění lidí s Downovým syndromem již přesahuje kompetence resortu školství. Přesto mají pedagogové, kteří věnovali mnoho úsilí vzdělávání těchto dětí, zájem na tom, aby se jejich absolventi dobře uplatnili ve společnosti a v životě a někteří z nich se podílejí i na zřizování chráněných pracovišť a dalších pracovních příležitostí. Těchto příležitostí je však stále nedostatek a v této oblasti má péče společnosti o lidi, kteří nejsou schopni být zaměstnáváni na otevřeném trhu práce, ještě značné rezervy.

Zdroj <http://www.trisomie21.cz/> (2006)
<http://drobcek.webgarden.cz/rubriky/zdravi/downuv-syndrom> (2013)

Společnost rodičů a přátel dětí s Downovým syndromem, o.s.
<http://www.downsyndrom.cz/>